

Кредит №3.

ТЕМА: Тактика нападу гри гандбол. Тактика захисту гри гандбол.

П л а н

1. Тактичні дії в нападі:

- індивідуальні;
- групові;
- командні.

2. Тактичні дії в захисті:

- індивідуальні;
- групові;
- командні.

ТАКТИКА ГРИ. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

Тактика в гандболі є системою індивідуальної, групової і командної гри. Тактика є закріпленням, накопиченням досвіду який чиниться протягом всієї історії розвитку гри. Вона поступово змінюється, удосконалюється і залежить від цілого ряду чинників: стилю гри команди, індивідуального підбору гравців, стратегічних задумів тренера, сучасного стану і тенденцій розвитку гри як в найближчому, так і в майбутньому.

Традиційна класифікація тактики розподіляє її на індивідуальну, групову і командну. Ці три форми тактики гри розглядаються окремо для нападаючих і захисних дій.

Тактика нападу

Напад — це найцікавіший і активний вид дій команди. Головна мета нападу — закинути м'яч у ворота команди суперників. Під час гри ситуація на майданчику безперервно міняється. В таких умовах величезне значення набирає вміння орієнтуватися і вибирати найефективніше продовження гри.

В нападі складність орієнтування особливо висока, оскільки гравець з м'ячем одночасно діє проти захисника і воротаря.

Вибір тактики при діях в нападі залежить від індивідуальної підготовленості гравців і зіграності команди. Добре підготовлена команда

може видозмінювати тактику нападу, всякий раз враховуючи сильні і слабкі сторони захисту.

Індивідуальні атакуючі дії. Під індивідуальними атакуючими діями гандболіста слід розуміти будь-яку форму подолання опору суперника (в рамках правил гри) без безпосередньої допомоги своїх партнерів. Наприклад: якщо гравець для того, щоб пройти до воріт команди суперника, йде від свого опікуна обвівши його — це індивідуальна гра. Якщо з такою ж метою застосовує передачу м'яча своєму партнеру або користується заслоном, то це гра колективна.

У кожного гандболіста, залежно від його ігрового амплуа, є свій арсенал прийомів атаки. Одні з них більш властиві гравцям першої лінії, інші — другої лінії. Багато хто з цих прийомів однаково необхідних як гравцям першої, так і другої лінії нападу.

В індивідуальних діях розв'язуються персональні локальні задачі. Але разом з тим індивідуальні дії складають основу успіху всієї команди або її групи. Діяльність як команди в цілому, так і кожного її члена залежать від якості індивідуальних дій. Вони визначаються обставинами на майданчику і повинні бути повністю підлеглими виконанню колективних тактичних задач. Висока якість дій окремого гравця обусловлюється його всесторонньою підготовкою, умінням чітко визначати обставини на майданчику, різноманітністю прийомів гри в ситуації, що конкретно склалася, здібністю вдатися до доцільних індивідуальних дій або своєчасно включитися в колективні. Кажучи про індивідуальні атакуючі дії, необхідно, перш за все, підкреслити, що вони жодною мірою не повинні протистояти колективним діям, а навпаки — сприяти ефективності їх розвитку.

До індивідуальних дій в нападі відносять:

- 1) тактичне використання маневру, переміщень, зупинок, вибору місця;
- 2) звільнення від опіки суперника;
- 3) відволікаючі дії;

4) прийоми обведення та заслони.

В своїх індивідуальних діях гравець, окрім вибору вірного тактичного рішення, повинен проявляти і раціональну техніку виконання вибраних прийомів. В цьому полягає нерозривний зв'язок техніки і тактики гри.

Вибір місця. Одним з головних, а часом і вирішальних в сучасному гандболі індивідуальних дій є:

- вибір місця;
- вихід на активну позицію.

Передчасний вихід на вільне місце безрезультатний, оскільки партнер не готовий до передачі м'яча, і гравець буде щільно закритий. Відкриватися і виходити на вільне місце потрібно різко і лише в момент виконання передачі м'яча. Найбільш часто застосовуються наступні способи виходу гравця на вільне місце:

- 1) вихід убік або по діагоналі, коли передача слідує не точно в гравця, а дещо перед ним;
- 2) стрічний вихід, при якому гравець вибігає назустріч м'ячу;
- 3) вихід на вільне місце, коли відстань між гравцями — володіючим м'ячем і що звільнився — не скорочується, а збільшується (вихід назад).

Другий спосіб найбільш надійний, оскільки скорочується відстань між гравцями, і можна точніше розрахувати передачу м'яча. Необхідно рухатися убік від партнера, що володіє м'ячем, або, ще краще, назустріч партнеру.

Відволікаючі дії. Активність гравця в нападі виражається в умінні застосовувати не тільки очевидні дії, але і відволікаючі. Вони дезінформують суперника і тому набагато небезпечні для нього.

Відволікаючі дії направлені на маскування істинних намірів. Основна задача — відвернути увагу суперника, ввести його в обман і створити передумови для ефективних подальших дій. Відволікаючі дії можуть виконуватися з м'ячем і без нього. Успіх забезпечується природністю і майстерністю виконання, що і примушує повірити в їх правдивість.

Тільки в цьому випадку суперник змінить первинний намір і зробить дії, менш вигідні для нього.

Один з неодмінних атрибутів індивідуальної тактики в гандболі — правильний вибір відволікаючого руху:

- а) на передачу м'яча;
- б) на кидок м'яча у ворота;
- в) на ловлю м'яча;
- г) на прохід до воріт;
- д) на ведення м'яча;
- е) з метою створення ігрового простору і входу в нього партнера по команді.

Володіння відволікаючими діями і уміння правильно вибрати одне з них є вирішальним значенням для створення чисельної переваги на одній із ділянок атаки або створення голевої ситуації.

Звичайно тактичне рішення полягає у виборі:

- а) однокрокової відволікаючої дії;
- б) двокрокової відволікаючої дії;
- в) стрибкоподібної відволікаючої дії;
- г) відволікаючого руху на ведення м'яча з подальшим використанням однокрокової або двокрокової відволікаючої дії;
- д) відволікаючого руху на передачу м'яча з подальшим використанням однокрокової відволікаючої дії.

Наявність в команді майстрів індивідуальної гри, чудово володіючих певними прийомами, ставить захист суперників перед необхідністю тактичної перебудови своєї гри. Такий майстер нападу «бере на себе» відразу декількох захисників, створюючи добрі можливості для гри своїх партнерів.

Гравець нападу, що володіє умінням проходити крізь захист суперника однією своєю присутністю на полі вже дає значну свободу гри партнерам, оскільки захист суперника надає багато уваги опіці цього гравця. З

другого боку, і товариші по команді повинні повною мірою використовувати здібності свого партнера.

Заслони. Заслони є могутньою тактичною зброєю нападаючого, але в строгому значенні, не можуть відноситися до «чистої індивідуальної тактики», бо припускають взаємодію як мінімум двох гравців. Проте іноді цей прийом виконується і з ненавмисною участю партнера в ролі «заслону». Виділяють три види заслонів: передній, бічний і заслін ззаду. Передній заслін ставить завдання перешкодити захиснику здійснити вихід до кидаючого гравця. Заслоняючий розташовується перед захисником і знаходиться між ним і гравцем, що кидає у ворота. Бічний заслін і заслін ззаду переслідує завдання поставити несподівану перешкоду захиснику з тієї сторони, куди, за логікою розвитку ігрової ситуації, він має намір переміститися. Так, часто використовують ці заслони для того, щоб звільнити партнера від щільної опіки захисника і дати йому можливість атакувати ворота або оволодіти м'ячем.

Групова тактика при грі в нападі. Групова тактика має на увазі найраціональніші способи взаємодій групи гравців (від 2 до 5). Звичайно, при цьому є зважаючи на типові взаємодії, найбільш часто що зустрічаються в грі, — «зв'язки». Так, поширеними «зв'язками» є взаємодії: «крайній — напівсередній — лінійний»; «крайній — напівсередній»; «напівсередній (центральний) — лінійний» (називаючи скороченими термінами ігрові амплуа спортсменів, необхідно пам'ятати їх повні назви і основні функції, які вказані нижче).

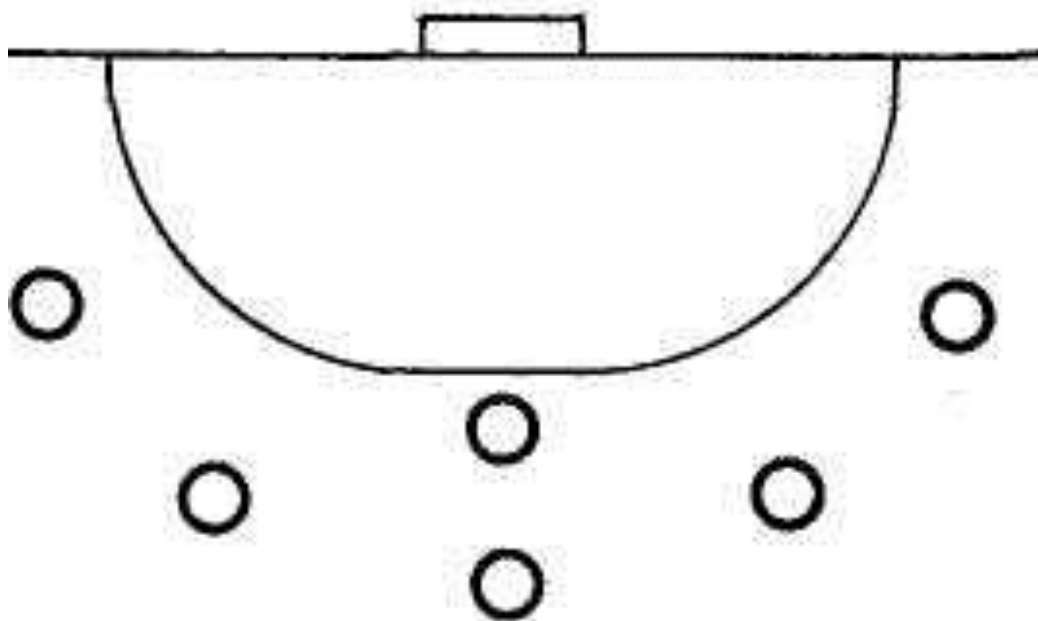
Тактика командної гри в нападі. В практиці командної гри в гандбол склалося два види нападу:

- 1) з ходу, або стрімкий напад;
- 2) проти організованого захисту, або позиційний напад.

Напад з ходу безпосередньо здійснюється після оволодіння м'ячем у тому випадку, коли всі гравці команди суперника не зможуть одночасно взяти участь в захисті своїх воріт.

В нападі проти організованого захисту застосовують дві системи нападу: «3 — 3» і «4 — 2». Залежно від підготовленості команди, від рівня відладжених взаємодій між гравцями першої і другої лінії нападу команда обирає ту або іншу систему.

Система нападу «3 — 3». Використовуючи цю систему нападу, гравці розташовуються на майданчику так, як показано на мал. 9.

Мал. 9. Схема розташування нападаючих при грі за системою «3—3»

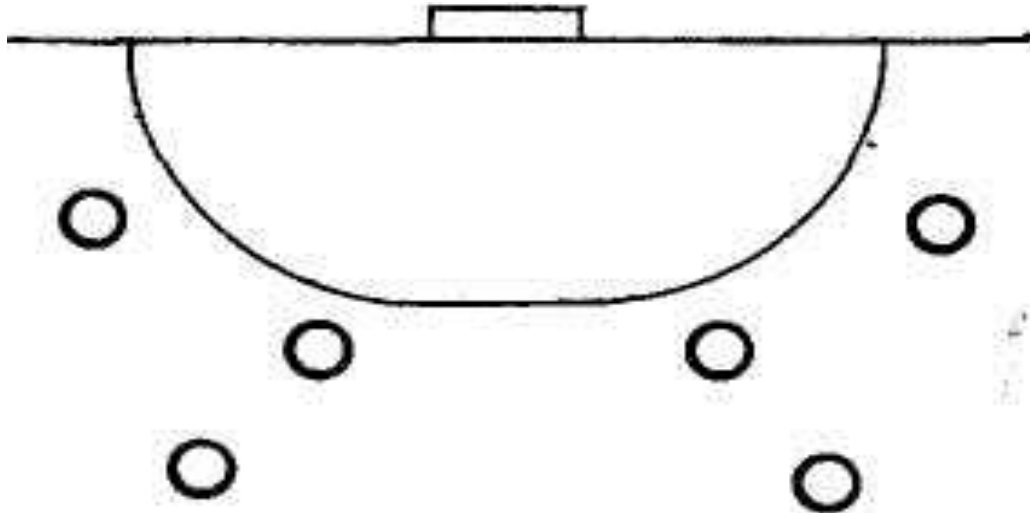
Три гравці грають в першій лінії, а три — в другій.

Гравці першої лінії — лівий крайній нападаючий (1), центральний гравець першої лінії (2) і правий крайній нападаючий (3) — атакують і з кутових і з центральною позицій безпосередньо у лінії майданчика воротаря. Гравці другої лінії — лівий і правий напівсередні (4, 6), центральний (5), — атакують ворота з дальніх і середніх дистанцій, повинні володіти сильним і точним кидком з 10—11 м. Окрім цього, гравці першої і другої ліній, взаємодіючи між собою, застосовуючи різні переміщення, передачі м'яча, намагаються створити на одній з ділянок атаки чисельну перевагу, голеву ситуацію і реалізувати її.

Центральний першої лінії (лінійний) постійно знаходиться в готовності до прийому м'яча, часто переміщається уздовж зони, бере участь в постановці

заслонів. Йому допомагають гравці які діють на кутових позиціях. Активність гравців першої лінії полегшує виконанню задач гравців другої лінії і навпаки.

Система нападу «4 — 2». Використовуючи систему нападу «4—2», гандболісти розташовуються так, як показано на мал. 10.

Мал. 10. Схема розташування нападаючих при грі за системою «4—2»

Чотири гравці першої лінії своїми активними діями сковують захисників-суперників, ніж створюють добрі передумови гравцям другої лінії для кидків з дальніх і середніх дистанцій.

Система нападу «4—2» характерна великою кількістю заслонів, вимагає чіткої взаємодії нападаючих, швидкої і точної передачі м'яча. Велика рухливість гравців першої лінії створює додаткові труднощі для захисту і можливість атакувати з крайніх кутових позицій.

Тактика захисних дій

Гра команди в захисті використовує великі можливості для застосування виграшних тактичних варіантів.

Під час переходу м'яча до суперника, команда починає дії в захисті. Ці дії перш за все повинні відрізнитися активністю. Гравці команди, що захищається, вирішують в основному наступні задачі:

- а) перешкоджають закиданню м'яча в свої ворота;
- б) прагнуть перехопити м'яч у суперника;

в) заважають гравцям, що знаходяться без м'яча, зайняти активну позицію для участі в атаці.

Без добре організованого захисту, який відповідав би системі нападу суперника, неможливо досягти успіху. Основна вимога до гри в захисті — швидке повернення всіх гравців для забезпечення добре тактично організованої оборони ще до того моменту, коли команда суперників зможе почати контратаку. Швидкий відхід назад припускає не безладний відступ, а активні захисні дії — щільну опіку висунутих вперед нападаючих суперника найближчими захисниками незалежно від їх постійних ігрових ролей. Активний відхід передбачає перш за все спробу перешкодити точній передачі м'яча нападаючим і використати щонайменшу можливість для перехоплення м'яча на будь-якій ділянці майданчика.

В той момент, коли всі захисники зайняли «свої ігрові місця», починаються наперед підготовлені захисні дії команди:

- персональний;
- зонний;
- змішаний захист.

В сучасному гандболі основним є зонний захист. Кожна команда повинна відмінно володіти декількома системами зонного захисту і застосовувати їх залежно від системи нападу команди суперника. Але у будь-якому випадку захист повинен бути рухомим, активним і рішучим. Активність і рішучість в захисті повинна виявлятися в рамках правил гри.

Індивідуальні захисні дії. Не дивлячись на те, що в сучасному гандболі найпоширенішою формою захисту є зонний захист, розглянемо спочатку індивідуальний захист. Цей захист — гравець проти гравця — дуже важливий, оскільки, **кінець кінцем**, навіть застосовуючи зонний захист, гравці реально беруть участь в ньому за допомогою індивідуальних протидій.

Сила гри захисника, його стійкість визначається в першу чергу умінням нейтралізувати суперника. Потрібно так опікати його, щоб він діставав

мінімальну можливість для атаки воріт, більше того — вибув з участі в розигранні м'яча. Крім того, майстерність захисника визначається умінням вчасно підстрахувати партнера, надавши йому максимальну допомогу в ході єдиноборства з нападаючим.

Деякі правила індивідуальної тактики гри в захисті:

- не можна виходити дуже різко на підопічного і стрибати перед ним, необхідно весь час знаходитися в стійкому положенні, щоб мати нагоду швидко змінювати напрям руху;
- захисник повинен завжди розташовуватися між нападаючим і своїми воротами, трохи зміщуючись убік кидаючої руки нападаючого;
- не можна втрачати м'яч з поля зору, щоб мати нагоду коректувати свої дії по відношенню до нападаючого залежно від положення м'яча;
- якщо м'яч знаходиться далеко від нападаючого, то захисник повинен опікати його менш щільно, дещо зволікатися назад, щоб надати допомогу партнеру (але зоровий контроль необхідний постійно);
- не можна відпочивати в захисті;
- невчасне повернення в захист ставить команду в дуже не вигідне положення і майже завжди чревате голом;
- у момент відходу в захист гравець зобов'язаний опікати найближчого до нього нападаючого, заважаючи йому прийняти м'яч від партнера, а вже потім займати в захисті своє місце;
- не можна повертати голову у бік передачі м'яча, втрачаючи зоровий контроль над своїм найближчим суперником, оскільки це дозволить йому зайняти більш вигідну позицію для участі в атаці;
- захисник повинен вивчати особливості підопічного, його фізичні можливості, технічне уміння і тактичну майстерність.

Вивченню підлягає наступне:

а) чи кидає він правою або лівою рукою, а може бути, він однаково добре володіє кидками кожної руки;

б) чи виконує він кидки з дальньої позиції і, якщо так, то в опорному або безопорному положенні;

в) чи вважає за краще він обведення і проходи до воріт або застосовує відволікаючі дії з метою створення голевої ситуації;

г) які саме прийоми обведення, якими користується суперник;

д) улюблені способи передач м'яча. Знання цього допоможе не тільки нейтралізувати суперника, але і надати допомогу партнерам по команді, порушуючи ігрові зв'язки нападу.

Тактика групових дій в захисті полягає в своєчасному підстраховуванні партнерами один одного, чіткій зміні підопічних і зміщенню партнерів в ту сторону майданчика, на якому ігрова ситуація розвивається самим загрозливим чином для воріт команди.

Тактика командної гри в захисті. Тактика командної гри в захисті підрозділяється на:

- 1) тактику зонного захисту;
- 2) тактику особистого захисту;
- 3) тактику змішаного захисту.

Оскільки навчання школярів командній тактиці захисних дій завжди більш доцільно починати з особистого захисту (це робиться з метою більш ефективного становлення індивідуальної майстерності), цю форму захисних дій ми розглянемо першою.

Особистий захист по всьому майданчику (пресинг). Цей спосіб застосовується в сучасному гандболі в наступних випадках:

а) при грі юних і початківців гандболістів;

б) в тому випадку, якщо команда в кінці гри трохи відстає в рахунку (1—2 м'ячі) і коли команда суперників, не бажаючи ризикувати, довго розіграє м'яч,

в) при грі проти команди, нападаючі якої не володіють достатньою швидкістю і умінням обведення;

г) при грі проти погано підготовленої у фізичних відносинах або недосвідченої команди.

Гравці команди, що застосовує особистий захист по всьому майданчику, повинні володіти достатньо високою швидкістю, агресивністю, спритністю, доброю індивідуальною технікою захисних дій.

Навчання школярів і закріплення навиків цього виду захисту повинне проходити під час уроків і учбово-тренувальних занять із застосуванням вправ, що включають гру по всьому майданчику один на один і два на два. Команда, що використовує варіант особистого захисту, повинна удосконалюватися в мистецтві перемикання, перехоплення м'яча, в опіці що звільнився від захисника суперника, в умінні атакувати нападаючого удвох, позбавляючи його можливості точно передати м'яч партнеру. Для того, щоб такий захист був ефективним, всі шість захисників повинні наполегливо і настирливо переслідувати суперників, позбавляючи їх можливості прийняти м'яч. Варто тільки одному із захисників спізнитися, як у гравця з м'ячем з'явиться вільний партнер, якому негайно послідує передача м'яча, і дії решти захисників будуть зведені нанівець.

Зонний захист. Незалежно від вибраного варіанту зонного захисту необхідно дотримувати наступні правила:

- зміщення гравців захисту у бік передачі м'яча не повинне запізнюватися, оскільки затримка створює передумови голевої ситуації;
- захисники зобов'язані не допускати дій нападаючого, будь він з м'ячем або без м'яча, у себе за спиною; будь-який нападаючий, виконуючи переміщення, не повинен знаходитись до воріт ближче, ніж захисник; тому, гравцю захисту необхідно майже весь час «наступати» на лінію майданчика воротаря, для того, щоб постійно знаходитись перед нападаючим, який переміщається;
- ведення м'яча нападаючими необхідне використовувати для активної перебудови захисту, зміщування у бік руху гравця з

м'ячем, оскільки застосування цього прийому дещо затримує темп нападу;

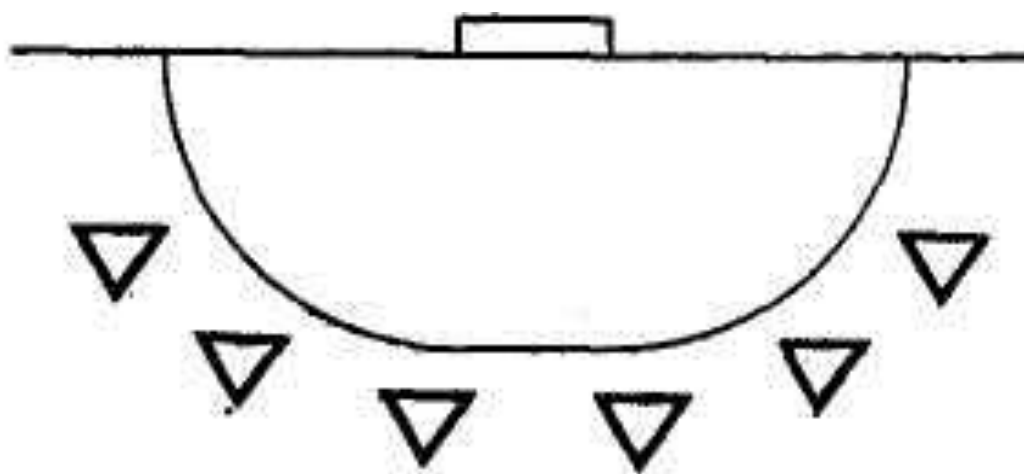
- захисник, опікаючи нападаючого, обов'язково виконує цей прийом, дещо зміщуючись убік кидаючої руки.

Сильні сторони зонної системи захисту. Зонний захист обмежує можливості дій гравців першої лінії нападу (в тому випадку, якщо команда суперників не має гравців другої лінії, що володіють сильними і точними кидками з дальньої дистанції). Правильне розташування гравців захисту в зоні і використання захисника, що виходить на нападаючого з м'ячем, заважає організації атаки, змушує атакуючих ретельно маневрувати і акуратно передавати м'яч, що багато в чому знижує швидкість і темп нападу. Зонний захист виховує вміння вступати в жорстку боротьбу за м'яч, граючи з підопічним до тих пір, поки він не відмовиться від продовження атаки і не передасть м'яч партнеру. Цей вид захисту створює вигідні передумови для перехоплення м'яча, більш економний у витраті фізичних ресурсів гравця. Зонний захист ефективніший, ніж особистий, при грі з командами, що застосовують заслони. Використовуючи зонну систему захисту, легше протидіяти команді, що грає без комбінацій. Участь високорослих захисників створює добрі передумови для блокування кидків м'яча у ворота. Зонний захист обусловлює можливості для боротьби за м'яч після кидка у ворота і відбиванням його голкіпером. При зонній системі захисту гравців легше навчати взаємодії.

Слабі сторони зонної системи захисту. Зонний захист недостатньо ефективний в запобіганні кидків м'яча у ворота гравцями другої лінії з дальніх дистанцій (10—12 м). Якщо гравцям другої лінії нападу вдається примусити захисників висуватися вперед, створюються добрі передумови для дій нападаючих гравців першої лінії. Команда вимушена витратити час на пошук нових шляхів нейтралізації нападаючих. Якщо захисникам не вдається вчасно зміститися у бік м'яча, то на цій ділянці нападу захист стане менш надійним. Постійне використання

зонного захисту приводить до ослаблення індивідуальних умінь і навиків гри в обороні. За допомогою зонного захисту неможливо примусити суперника збільшити темп нападу.

Система захисту «6—0». Найпоширенішим і дієвим зонним захистом в гандболі є система «6—0». Вона застосовується в основному проти команд, нападаючі яких не володіють кидками з дальніх дистанцій, але в першій лінії — небезпечні. Система «6—0» з її варіантами є могутнім засобом оборони команди (мал. 11).

Мал. 11. Схема розташування захисників при грі по системі «6—про»

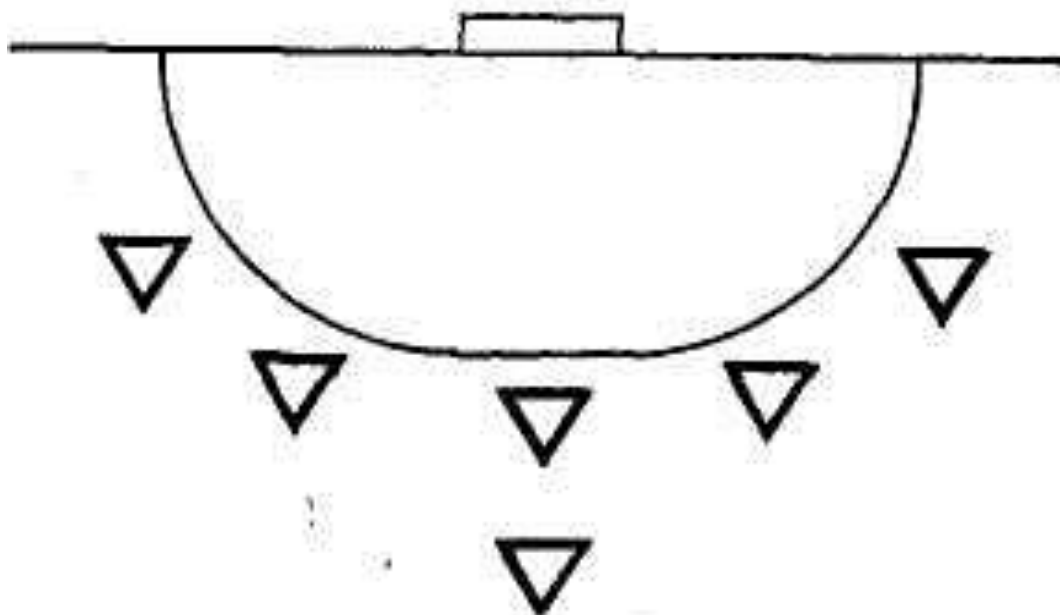
1-й варіант. В цьому випадку в зоні захисту діють гравець проти гравця. Захисники, переміщаючись уздовж лінії площі воротаря, міняються підопічними у випадках їх скрестного переміщення. Гравець захисту підстраховує дії партнера за рахунок зміщення у бік передачі м'яча. Застосовуючи цей варіант системи «6— 0», захисники не виділяють окремого опікуна для гравця, діючого в лінії, а «передають» останнього один одному у міру його переміщення.

2-й варіант. Система «6—0» з гравцем, що виходить. Використовуючи цей варіант, захисники розташовуються так само, як і при 1-у варіанті. Основною задачею в цьому варіанті є вихід одного із захисників вперед до 8,5—9,5 м з метою блокування нападаючого з м'ячем, який може уразити ворота з дальньої дистанції. Нейтралізував його і переконавшись, що він

передав м'яч партнеру, захисник повертається до лінії площі воротаря. Якщо при цьому гравець захисту спробує повернутися на «своє місце», то це на певний час вимкне його з активної оборони воріт і ослабить команду. Розбираючи 2-й варіант, необхідно відзначити, що гравці, що захищаються на кутових позиціях зони, ніколи не виходять на гравця з м'ячем. Якщо їх підопічний вельми небезпечний, то вони повинні позбавити його можливості отримати м'яч, тобто вийти трохи вперед до нападаючого до отримання їм м'яча, тим самим, позбавивши його зручної позиції для атакуючих дій з кутової позиції. Описуваний варіант захисту «6—0» вимагає чіткої взаємодії всіх гравців захисту, оскільки ослаблення однієї з ланок оборони, як правило, приводить до голевих ситуацій.

3-й варіант. «6—0» без виходу — «блокування». Задача оборони при використуванні цього варіанту полягає в створенні чисельної переваги захисників на небезпечній ділянці атаки шляхом зсуву в зону безпосередньої загрози воротам. Гравці захисту, не виходячи на нападаючого, могутнім блоком перешкоджають виконанню кидка.

Система захисту «5—1». Використовуючи систему захисту «5—1», гравці шикуються уздовж лінії майданчика воротаря так, як показано на мал. 12.

Особливістю цього захисту є персональна опіка нападаючого, що грає в лінії.

Слід особливо зупинитися на обов'язку гравця, висунутого вперед. Основними його задачами є:

- а) порушення взаємодії гравців другої лінії нападу;
- б) по можливості, перешкоджувати виконанню кидків у ворота з дальніх дистанцій в центральній зоні нападу.

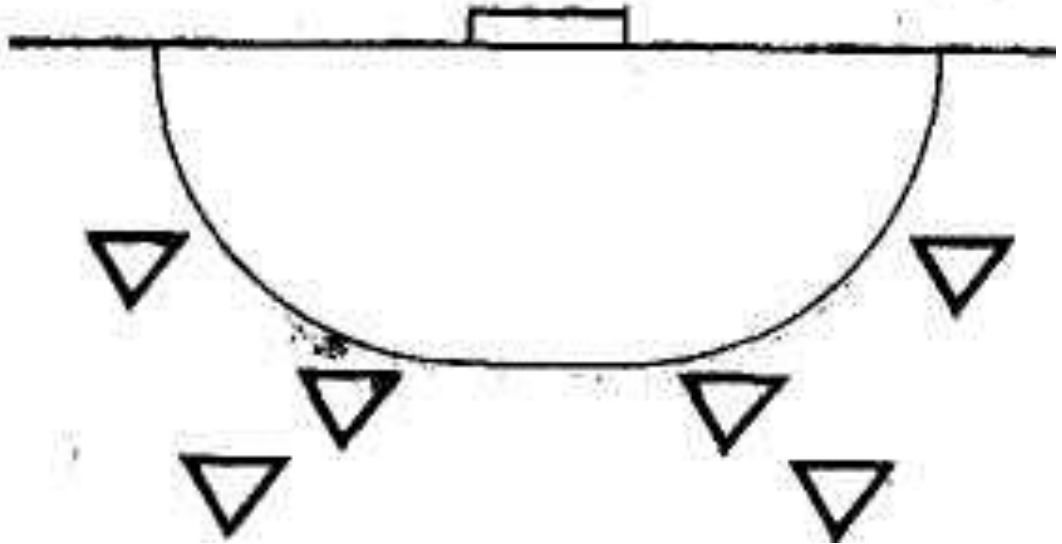
У випадку, якщо центральний нападаючий другої лінії передав м'яч одному з партнерів, що грають на напівсередніх позиціях, то до цих гравців, як правило, виходять захисники діючих на напівсередніх позиціях, а захисник, що грає попереду, підстраховує зону, що звільнилася.

Як і в ході використання системи «6—0», захисники, що грають на крайніх позиціях, не виходять вперед на гравця з м'ячем, а переміщаються уподовж лінії площі воротаря. Центральний захисник, що випереджає гравця першої лінії, повинен завжди розташовуватися так, щоб знаходитися на шляху м'яча, адресованого його нападаючому.

Слід зазначити, що зонний захист за системою «5—1» застосовується тільки проти нападу «3—3», нападу з одним гравцем, діючим в центрі першої лінії. У випадку, якщо нападаюча команда в ході зустрічі переходить до нападу «4—2», захисник, що грає попереду, повертається в зону, і команда переходить до захисту за системою «4—2» або «6—0».

Система захисту «5—1» вимагає великій рухливості гравців, доброго взаєморозуміння, своєчасного підстраховування партнерів і високого рівня фізичної підготовленості.

Система захисту «4—2». Розташування захисників за системою «4—2» вказано на мал. 13.

Мал. 13. Схема розташування захисників при грі за системою «4—2»

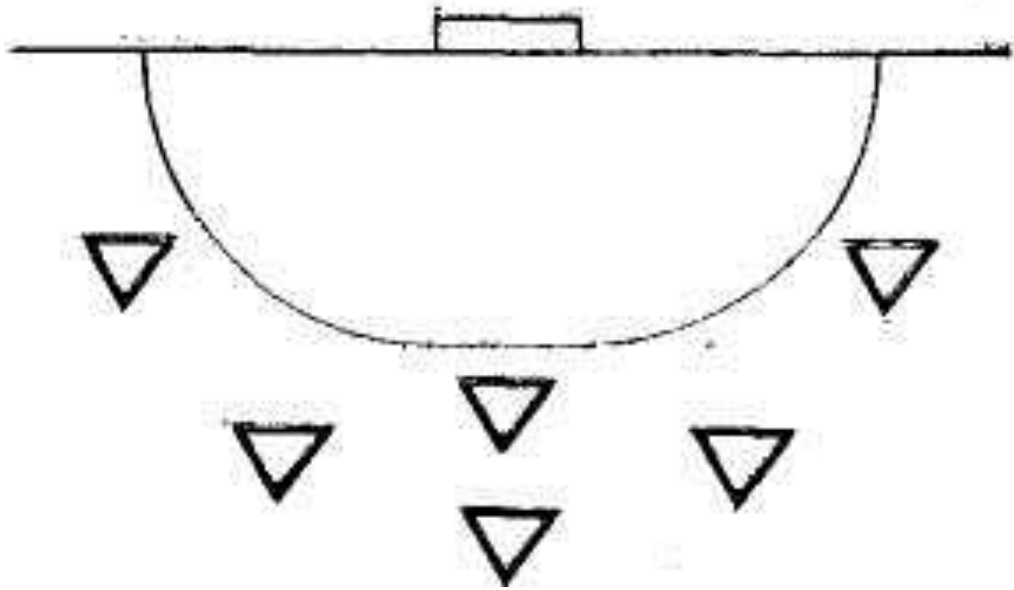
Використовувати її можна тільки проти команди, що застосовує в нападі систему «4—2».

Четверо захисників, граючи у лінії, прагнуть переміщатися у бік м'яча і тим самим створюють міцний захист. Гравці, висунуті вперед, заважають нападаючим другої лінії передавати м'яч і виконувати кидки з дальніх дистанцій. В результаті висунення двох захисників вперед в лінії захисту створюються вільні місця, в які на великій швидкості вклинюються нападаючі. Це вимагає від захисників доброго орієнтування в ігрових ситуаціях і великій рухливості. Захист «4—2» створює добрі передумови для нападу в застосуванні заслонів, тому вимагає особливо налагодженої взаємодії захисників. Крім того, слід зазначити, що система «4—2» може сприяти активній грі крайніх нападаючих, через значне поле діяльності гравців в лінії нападу.

Не дивлячись на вказані складнощі, позитивним є активний характер цієї системи захисту, що в майбутньому дозволить їй стати однією з основних систем.

Система захисту «3—3». При використуванні системи захисту «3—3 гравці» шикуються так, як показано на мал. 14.

Мал. 14. Схема розташування захисників при грі за системою «3 — 3»

Три гравці, висунуті вперед, перешкоджають розигранню м'яча нападаючими другої лінії. У випадку, якщо один з них входить в зону, то захисник, що грає проти нього, також входить в цю зону і продовжує опікати його до зміни іншим захисником або до тих пір, поки команда нападу не втратить м'яч.

Захисники, що опікають нападаючих першої лінії, повинні бути дуже рухомими, добре орієнтуватися і чітко взаємодіяти, оскільки їх підопічні мають багато можливостей для переміщення уздовж лінії площі воротаря.

Ця система захисту застосовується в основному командами високого класу, гравці яких добре фізично підготовлені, достатньо досвідчені, володіють іншими системами захисту і швидко перемикаються з однієї системи захисту на іншу, залежно від дії нападаючої команди, чітко знаючи і суворо виконуючи свої ігрові функції.